

Bilva

सदाफलः पीलुफलो हृद्यगन्धः शलाटिकः ।
शलाटुद्रुम इत्युक्तो शब्दैः पर्यायवाचकैः ॥ (Aa ma)

Sadaphala, piluphala, hrdyagandha, salatika, salatu druma are the synonyms for bilva.

विलवः शाण्डिल्यशैलूषो मालूरश्रीफलावपि ।
गन्धगर्भः शलाटुश्च कण्टकी च सदाफलः ॥
बालं विल्वफलं विल्वकर्कटी विल्वपेशिका । (Bpn)

Vilva, sandilyasailusa, malura, sriphala, gandhagarbha, salatu, kantaki, sadaphala are the synonyms for bilva. Bilva karkati, bilva pesika are the synonyms for bala bilva phala.

श्रीफलस्तुवरस्तिक्तो ग्राही रूक्षोऽग्निपित्तकृत् ।
वातश्लेष्महरो बल्यो लघुरुष्णश्च पाचनः ॥
ग्राहिणी कफवातामशूलघ्नी विल्वपेशिका ।

बालं विल्वफलं ग्राही दीपनं पाचनं कटु ।
कषायोष्णं लघुस्निग्धं तिक्तं वातकफापहम् ॥

पक्वं गुरु त्रिदोषं स्याद् दुर्जरं पूतिमारुतम् ।
विदाहि विष्टम्भकरं मधुरं वह्निमान्द्यकृत् ॥ (Bpn)

Sriphala is tuvara, tikta in taste, grahi, ruksha, laghu in property, usna in potency, causes increase in agni, pitta, alleviates vata slesma, promotes bala and it is pacana. Bilvapesika is grahini, decreases kapha, vata, ama and sula.

Bala bilva (tender fruit) phala is grahi, dipana, pacana, katu, kasaya, tikta in taste, laghu, snigdha in property, usna in potency, alleviates vata, kapha.

Pakva phala is madhura in taste, guru in property, causes vitiation of tridosa, is durjara, puti maruta, vidahi, vistambhi and causes vahni mandya.

विल्वस्तु मधुरो हृद्यः कषायोष्णो रुचिप्रदः ।
दीपनो ग्राहको रुक्षः पित्तलस्तिक्तकः कटुः ॥
गुरुः पाचनकर्ता च वातातीसारजूर्तिहा ।

बालं विल्वफलं स्निग्धं गुरु रुच्यं च दीपनम् ॥
ग्राहकं पाचकं तिक्तं लघु चोष्णं च तूवरम् ।
शूलामवातग्रहणीकफातीसारनाशनम् ॥

तरुणं तु फलं वैल्वं ग्राही तुवरमम्लकम् ।
स्निग्धं च कटु तीक्ष्णं च उष्णं च लघु दीपनम् ॥
पाचकं कफवायोश्च नाशकं हृदयाप्रियम् ।

पक्वं वैलवं दाहकरं मधुरं गुरु तूवरम्
विष्टम्भकारी तिक्तोष्णं ग्राहकं कटु दोषलम् ।
दुर्जरं वातलं चाग्निमान्द्यकृत् ऋषिभिर्मतम् ॥

विल्वमूलं तु मधुरं त्रिदोषच्छर्दिशूलनुत् ।
लघु कृच्छहरं वातकफपित्तस्य नाशकम् ॥

पर्णानि ग्राहकाणि स्युर्वातनाशकराणि च । (Nir)

Bilva is kashaya, katu, tikta, madhura in rasa, ruksa, guru in guna, usna in veerya, hradya, ruciprada, dipana, grahaka, pacani, causes increase in pitta, cures vata atisara.

Bala bilva (tender fruit) phala is snighda, guru, laghu in property, rucya, dipana, grahi, pacaka, tikta, tuvara in rasa, usna in veerya, cures sula, amavata, grahani, kapha and atisara.

Taruna phala (Semi-repined) is grahi, tuvara, amlaka, katu in rasa, snigdha, tiksna, laghu in guna, usna in veerya, dipana, pacaka, kapha vata hara and hradya priya.

Pakva phala is madhura, tuvara, tikta, katu in taste, usna in potency, causes increase in daha, is guru vistambha kari, grahi, doshala, durjara, vatala, agnimandya karaka.

Bilva mula is madhura in taste, laghu in property, cures tridosha, chardi, sula, vata-kapha-pitta and krcchra.

Parna (leaf) is grahaka and vata nasaka.

विल्वमूलं त्रिदोषघ्नं छर्दिघ्नं मधुरं लघु ।

विशल्या तु फलं बालं स्निग्धं संग्राहि दीपनम् ॥
कटुतिक्तकषायोष्णं तीक्ष्णं वातकफाहम् ।

विद्यात्तदेव संपक्वं मधुरानुरसं गुरु ॥
विदाहि विष्टम्भकरं दोषहृत् पूतिमारुतम् । (Dhn)

Bilva mula is madhura in taste, laghu in property, alleviates tridosha and chardi.

Bala phala is katu, tikta, kashaya in taste, usna in potency, tiksna snigdha, sangrahi in guna, dipana, alleviates vata and kapha.

Pakva phala is madhura in anurasa, guru in property, vidahi, vistambhakara, dosha hara and putimaruta.

विल्वस्तु मधुरो हृद्यः कषायः पित्तजिद् गुरुः ।
कफज्वरातिसारघ्नी रुचिकृद्दीपनः परः ॥

विल्वमूलं त्रिदोषघ्नं मधुरं लघु वातनुत् ।
फलं तु कोमलं स्निग्धं गुरु संग्राहि दीपनम् ॥

तदेव पक्वं विज्ञेयं मधुरं सरसं गुरु ।

कटुतिक्तकषायोष्णं संग्राहि च त्रिदोषजित् ॥ (Rjn)

Bilva is madhura, kashaya in taste, guru in property, hrdaya, dipana, ruci karaka, alleviates pitta, cures kapha, jvara, atisara.

Bilva mula is madhura in rasa, laghu in property, tridoshaghna, vata hara.

Komala phala is snigdha, guru in property, sangrahi and dipana.

Pakva phala is madhura, katu, tikta kashaya in taste, sara, guru in property, usna in potency, sangrahi and alleviates tridoshas.

मूलादिफलैर्बलादिफलैर्दिक्क गैरेण, मूलादिफलैर्दिक्क गैरेण ।
मूलादिफलैर्दिक्क गैरेण, मूलादिफलैर्दिक्क गैरेण ॥

Mula, tvak, patra, bala phala etc are grahi in karma, mula kasta is grahi, mula tvak is more grahi, mula samagra is the most.